

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	170 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вивеш; а не возьмеш милости, віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Руславових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорушчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Руска справа в польськїм освітленю.

(Замітки з нагоди брошури «Z. Milkowski (Jeż). Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej». Lwów 1902).

(Дальше)

Мілковский застановляє ся дальше над питанєм, чи на Україні в народних масах відбуває ся яка народно-політична діяльність (яка там по єго словам могла би бути ведена лише інтелігенцією на нелегальній дорозі), а лишаючи се питанє без відповіді, запевняє, що так на Україні, як і в Галичині руске селянство є несвідоме власного національного «я» і не почуває ся до особливих політичних аспірацій, є ще мертвою брилою. Треба отже ті маси доперва освідомити, а се задача світської інтелігенції, яка починає ся, по думці Мілковского, від останнього польского повстаня, виняньчена такими діячами, що з понуки Костомарова хотіли щось для Русі вислужити в Московщині коштом Польків. Хрестив ту інтелігенцію під австрійскою владою уніятський клир в дусі Яхимовичів, Литвиновичів, Гушалевичів, Шашкевичів і т. п. і она вийшла длятого з ворожої Полякам і польській справі точки і з сеї точки (т. є. ворогованя з Поляками) вивела також руску справу, підшиту вправді клерикалізмом і клясовостю, але скріплену національно-політичними змаганями.

Ми навмисне навели майже дословно сю частину з брошури Мілковского, щоби показати, які погляди на рускі відносини має сей Słowo-m polsk-им славлений знавць рускої справи. Не будемо задержувати ся коло питаня про політичну діяльність українського селянства на Україні, де се просто неможливо з огляду на абсолютну управу держави, одначе инша річ свідомість тих мас. Вжеж сам Мілковский вказав на свідомість расової різниці між Українцем а Москалем, хахлом а кацапом, признав також, що при всіх змаганях і заходах російского уряду українська народність не дала ся обрусити Москалям, а наостанку і розповсюджена там штунда має не лише виключно релігійне значіне.

А вжеж зовсім не схоже з правдою і дійсними обставинами говорене Мілковского, начеб галицько-руске селянство не було свідоме свого національного «я», а було ще мертвою брилою. Ми вже і в попередних статях вказали на се, що окрім вельми нечисленних темних закутків, руске селянство почуває свою національну свідомість. Сего доказом не лише тисячі членів-селян в руских товариствах, читальнях, спілках і т. д., тисячі передплатників руских видань і часописий, тисячки рускої молодіжи селянської в середних і висших школах, тисячки рускої інтелігенції світської і духовної, що вийшла зпід сільської або маломіщанської стріхи, а наостанку і та громадна участь селян при всяких виборах, вічах і т. д. Звичайно представляє ся сї селянські верстви такою темною,

мертвою брилою, або баламученою лише агітаторами несвідомою масою по польских дневниках, однак самі ті, що таке пишуть, роблять се звичайно для певних цілей, однак самі в те вже не вірять. Селянство руске, що має такого речника парламентарного, як Гурик, (а таких найшло би ся багато, колиб лише лишено свободу при виборах), не є вже мертвою брилою, несвідомою свого національного «я», а колиб Мілковский потрудив ся між наших селян, то переконав би ся, в яку грубу попав він похибку, видаючи такий осуд на руске селянство в Галичині.

Так само, колиб схотів ближше приглянути ся діяльності рускої інтелігенції, переконав би ся, що видумана ним конструкция рускої справи, оперта на понуках ненависти до Поляків не відповідає дійсним обставинам і є давно вже заржавілим оружєм, яким польське дневникарство і засліплені польські політики все ще намагають ся воювати. Неперечно, що нахабність польского елемента, неуступчивість для культурних і національно-політичних домагань і потреб руского народу, викликає в нїм ненависть супроти польского елемента і безсторонна історія вкаже на се яко головну причину міжнародної боротьби в Галичині. Однак не можна говорити, мовби ненависть до Поляків була понукою діяльності Русинів на різних полях народного житя. Понукою сею є свідомість національна, почуте потреби самостійного розвитку національно-політичного, культурного і економічного. Досить вказати на такі інституції як «Дністер», «Народна Торговля», «Кредитовий Союз», «Труд» і т. п., на діяльність руских товариств як «Просвіта», «Руске товариство педагогічне», «Наукове товариство ім. Шевченка», «ім. Котляревского», «Боян» і ин. на численні рускі бурси і інститути (н. пр. інститут для дівчат в Перемишлі, інститут для дівчат у Львові і т. п.). Чиж все те повстало лише завдяки ненависти до Поляків?! Вжеж всякий розумний схоче признати, що ненависть є уємною силою і що уємними силами не збудує нічого тривкого, отже що тут инші були понуки, додатні. Однак тепер стало вже загально відомо, що як Русь хоче жити своїм житєм окремих від Польщі, зараз пятає ся се ненавистю.

(Дальше буде.)

Урядова мова в Галичині.

На сю тему пише «Dziennik poznanski» в ч. 366: «Після затвердженого цісарем розпорядженя міністра Байста (Beust) з р 1869 є польська мова внутрішню урядовою в Галичині с. є, що всі тамошні краєві власти порозумівають ся між собою і урядують на польській мові.

Сю добичу осягнули Поляки тоді, коли віденьське правительство переконало ся остаточно, що без них не може обійти ся, та що муєть чимось окупити їх дотеперішнє опозиційне становище. Ціною, за яку правительство позискало собі голоси польских представителів в парламенті, були власне сї язикові розпорядженя,

які польській мові запевнили відразу пануюче становище не лише в західній Галичині, але і у східній, мимо: що в сїй послідній національну більшість творили Русини.

Легко зрозуміти, що в польско-рускій національній крамолі справа сих розпоряджень стояла тягом на дневнім порядку, творячи один з найтяжших каменюк обиди, об які розбивали ся стремління деяких сторонництв так польских, як і руских до усталеня згоди межі обома братними народами.

Як відомо, сї стремлення скінчили ся остаточно на нічім, а національна крамола загострилася ся вельми, особливо в послідних часах. Рівночасно з Відня, під впливом послідних, загально-австрійских подій, повівся холодний вітер в польську сторону, а президент міністрів др. Кербер кілька разів дав польському Колови делікатно до зрозуміня, що суть національної невгоди, справу урядового язика в Галичині, не уважає ще зовсім поладженою. Після основного конституційного закона всякі міністеріяльні розпорядженя муєть стати потвердженими парламентом. А доки се не наступить, такі розпорядженя мають лише тимчасове значіне і можуть бути в кожній хвилі цофнені. А понеже розпорядженє в справі урядової мови в Галичині доси не стало потверджене парламентом, тому др. Кербер дійсно може єго цофнути, подібно, як цофнено звісне розпорядженє гр. Баденього в справі чеського язика.

Се право, яке прислугує теперішньому президентови міністрів, є тим важливіше, що після думки багато польских політиків віденьське правительство дещо остигло в симпатії до Поляків, а др. Кербер зовсім не двозначно перехиляє ся в сторону до Русинів. Звідси походить, що тепер язикова справа в Галичині муєть знов стати розтрясаною та розгляданою, а завданем польского Кола буде постарати ся про се, щоби парламент затвердив згадані розпорядженя.

Бо якнебудь можна задивляти ся на руску справу, справа остаточного управильненя урядової мови і то управильненя на основах справедливости, є дуже важною і нетерплячою проволокою задля цілої черги причин, серед яких однак найважчішою є небезпечність, яка грозить обом народам, замешкуючим Галичину, в теперішнім дуже заостренім спорі. Бо др. Кербер, стремлячи до ограниченя самоуправи в австрійских краях та хотячи оперти ся на Німцях, може корисно визискати сей спір для своїх власних інтересів, які жадною мірою не є згідні з інтересами Поляків в Галичині і в Австрії взагалі.

Однак, що більшість польских політиків не хоче нічого уступити з того, що вже Поляки посідають в наслідок існуючих в Галичині розпоряджень, а навпослед такі події, як рілнийчий страйк у східній Галичині і поведене руских студентів на львівськїм університеті минулого року, причинили ся дуже до заостреня справи, тому нема надії, аби важну квестию урядової мови змогли поладнати скоро.

Стілько «Dziennik poznanski». Не згадує він тут нічого про польську гакату та агресивність сї з послідних часів, яка прецінь раз буде муєсла приспішити рішенє заторкненого познанським дневником питаня — а маймо надію, що се рішенє наступить «на основах справедливости» супроти Русинів.

Як бачимо, Поляки самі чують се добре

що своєю перевагою що-до язикових відносин так в урядах, як і на університеті, завдячують лише хитрим махінаціям своїх політиків, які поважними кулісами парламенту уміли в своїй часі від поодиноких «балансуючих» міністрів виманити не належні їм, а кривдять руский нарід привілей. Тому, що вони самі те чують, на яких крутих підставах опирає ся їх перевага, підносять тим більший крик, та здвоюють свої змагання, аби надати їм значіння, а передовсім через недорвані сили та єдності руского народа хотять сему переминаючому несправдливому стану надати тріткості.

Народне шкільництво в перемській єпархії в р. 1848. і 1849.

(Конець).

Кваліфікація учителів шкіл головних і їх платня.

Учителі при трех а радше чотирох класах трикласової школи головної мали мати рівнож укінчену препаранду а радше мали зложити іспит з аднотациєю, що можуть бути ужиті яко учителі при школах головних. На підставі сего іспиту відбували кількатишту безплатну практику при школах головних і доперва по зложенню кваліфікаційного іспиту призначувало краєве правительство до одной з шкіл яко суплента з платнею 60%, сталого учителя з докладним означенем класи, котру має учити, пр. елементарну, I, II або III. Суплент оставав від тепер під надзором директора, надзорця дистрикту, котрим з правила був латинський парох і консисторій лат. По якімсь часі розписувано конкурсе на стале обсаджене учителя і суплент міг стабілізувати ся. З огляду, що платня учителів залежала від сего, в якій класі учив, писували ся опісля учителі з класи елементарної до I, II, а учитель III. класи був з правила директором.

Інакше мала ся річ з учителями четвертої класи. Було їх двох, один до предметів граматикальних, а другий до предметів технічних.

На посаду таких учителів розписувано конкурсе слідує: пр. «З огляду обсадження посади на 1. році 4. класи в Самборі, відбуде ся конкурсний іспит при вірцевій школі у Львові, при нормальних школах в Перемишлі, Чернівцях, Станиславові, Тарнові, Бохні, Санчи, Водовицях і при нормальних головних школах у Відні, Празі, Берні і Оломунці. Вимагатись буде з рисунків початкових засад з ситуації, архітектури, рисунків цвітів — листя. Конкурс на такого учителя обіймає предмети: рисунки, будівництво, геометрію, стеріометрію, механіку, фізику, рахунки і географію.

До комісій, зложених при тих школах, зголошували ся учителі шкіл головних. Іспит був письменний і устний. Письменна часть розпадала ся на теоретичну і практичну. Теоретичні питання мав відповісти в протягу 3 годни а практичні в протягу 6 днів по 6 годни денно. Питання конкурсні прислала комісія шкільна у Відні.

Для ліпшого зображення наведу питання, визначені для здаючих перед комісією в Перемишлі.

I. часть теоретична: 1) Нарисувати олівцем сітку простовижного стіжка.

2) Доказати способом елементарним, що рівнолеглобіжники о рівній підставі і високості суть собі рівні.

3) Що має учитель робити, аби домові заданя, о скілько се можливе, відносили найбільше хісна?

II. Часть практична:

1) Нарисувати фарбами шкіц села.

2) Нарисувати фарбами в перекрою новонімецьких дах (без стілця).

3) Два начерки малої сканшини (фарбами).

4) Рисунок рофі з листками і прутками.

III. З будівництва: Що належить важнішого запримітити при будові паловиск в печах і що-до коминів в будинках мешкальних.

IV. З геометрії: Як можна в колесо вписати многобічник і при чім можна се в практиці примінити.

V. З стеріометрії: Обчислити обем призми і який ужиток з сего?

VI. З механіки: Звичайні роди млинських колес.

VII. З фізики: Що розуміємо під магнесом, зявнща ігли магнесові.

VIII. З рахунків: Головний пожиток геометричних пропорцій, при чім є їх особливше прировнене.

IX. З географії: Що треба важного зятимти о великим князівстві семигородскім.

Крім сих питань подан ще другі з рисунків, бож на рисунки кладено великий натиск.

1) Начерк з йонських стовпів капітелю і бальковане з відповідними прикрасами в прямовиснім положенню, а капітель в поземім.

2) Нарисувати і означити фарбами мале село після зменшеної поділки $40^{\circ}=1''$ з огородами, полями, луками і горбками зарослими лісом.

3) Нарисувати двома кредками букет цвітів з рож і туліпанів.

Опінію з рисунків видавало ц. к. технічна академія у Львові, а опісля оцінку переслала враз з рисунками до комісії шкільної в Відні.

Опінію що-до других предметів з основним обговоренем кожного з них, видавала іспитова комісія і рівнож відсылано з поданем нот до Відня а звідтам відсылано до ц. к. краєвого уряду.

Конкурсний іспит з граматикальних предметів складали кандидати рівнож перед тими комісіями.

Наведу і тут питання:

I. З граматики: Як відміняють ся імена власні: а) коли перед іменем власним стоїть імя гатункове з родівником, б) без родівника, в) коли перед іменем власним є прикметник, г) коли по імені власнім є числівник або яко іменник ужитий прикметник, г) коли зійде ся більше назв одной особи разом. Що треба тямити о творенню і ужитю множини у імен власних?

2) Коли можна злучник «dass» опустити: а) не стягаючи речень сим злучником полученных, б) при стяганню таких речень? Понерти се примірами.

3) Речене «Чоловік повинен опирати ся по тягови до злого» розширити в період більшечленовий при помочи питань «хто», «як», «яким способом», «через що», «скажи, длячого» і «як», «коли».

II. Письменні відповіді:

1) Управитель дібр доносить панови, перебуваючому за границею о гарних надіях на сегорічні жнива, висказує однак обаву задля псути ся картофель.

2) Що се є порука? як її писати? які висказує зобовязаня?

III. Каліграфія:

1) В яких відносинах повинно ся писати букви при письмі німецьким званім courant?

2) Подати каліграфічні проби кількох родів письм.

IV. История природи:

1) До якої родини звірят належать кити? Описати їх подобу і величину, спосіб розмножуваня ся і користь, яку з них маємо?

2) Які складові части розрізняємо у ростин? їх внутрішня будова, чим живлять ся і як розмножують ся?

Отсе були би питання при іспиті письменнім. Опісля відбував ся іспит устний, а доперва по видержанню конкурсного іспиту, що відбував ся в язці німецьким міг нетент старати ся о посаду учителя четвертої класи.

Відповіді устні і письменні праці оцінювала комісія іспитова обширнішим обмовленем і такий еляборат переслала до консисторії, котра мала право обсаджувати місце учителя.

Коли порівнаємо розклад предметів на I. і 2. рік четвертої класи, плян науки і вимоги ставлені учителям при іспиті, можемо виробити собі образ четвертої класи і можемо її порівнати з нинішню трикласовою школою відлівою, з сею ріжницею, що деяких предметів, особливо математики і фізики учено в більшім обсязі, а будівництва тепер зовсім не учать. Коли возьмемо під розвагу і се, що всіх предметів учено по німецьки, то признати мусимо, що ставлено ученикам значні вимоги.

Пригляньмо ся тепер платні учителів сих шкіл. При школі в Самборі, подібно і при дру-

гих школах. Сталий учитель елементарної класи побирав 200 зр. к. м. а суплент 60%, с. є 120 зр., учитель I класи 300 зр., II кл. 350 зр. а III був звичайно директором і побирав 500 зр. а в Перемишлі 600 зр., учитель IV класи за предмети граматикальні 400 зр. а суплент тих предметів 60%, с. є 240 зр., за предмети технічні 450 зр. а суплент 270 зр. Посади помічників учителів, котрих бувало при кожній школі 2 до 3, були безплатні, а винагороджувано їх лишень за заступство хорих або урльопованих учителів.

Дрогобицка школа, заснована в р. 1784. а доповняюча так звана недільна наука від 1839. р. обсаджена була монахами чину св. Василя В., котрі не побірали платні, як учителі при прочих школах, а лишень ремунерацию з каси державної в висоті 81 зр. к. м. і з сего платили помічному учителю 13 зр. 30 кр. к. м.

В Самборі, 6. грудня 1902.

T. Біленький.

З політичного поля.

Живемо в часі польських місій. Звісною та голосною стала американська місія пос. Стаїніського; не менше звісною, але за те зовсім тихою є місія архієпископа кс. Більчевського, який свій клир зорганізував наче карне військо для польської пропаганди так в костелі, в школі, як і в публичнім та приватнім житю. А на днях заняла увагу всеї польської суспільности місія пос. др. Козловського, який з рамени польского центрального комітету виборчого обіздить східну Галичину в цілі переведеня нової організації. Ся організація має ґрунтувати ся на найширших підвалинах «народової єдності», так щоби приступили до неї всі стороництва, признаючи потреби солідарности польского Кола. Ціль сеї організації має бути не вже забезпечене мандатів, отже відняте рускому народови офіційальних репрезентантів, але таки цілковите відсуненє рускої інтелігенції від руского люду. Сей клич: ідім в руский народ! підняли Поляки очевидно в тій надії з нетаємним наміром, що їм удасть ся зробити з него польских «власціан». Горбатого могила не виправить — тож нема що з ними полемізувати на сю тему. Чим дальше посунуть своє шовіністичне самодурство, тим тяжший буде їх завід...

Справа Венецуелі займає живо опінію цілого світа. Жадні сензації читачі газет вже тішили ся, що ось випаде нова велика війна між Америкою а Европою, але ціла справа дуже скоро зійшла на мирову дорогу. Як звісно, постановили Англія і Німеччина вислати спільно свої кораблі воєнні до Венецуелі, щоби там покарати президента Кастро за насильство, якого він допускав ся супротив німецьких і англійських кораблів та підданих. Кастро цоборов революцію у Венецуелі і тепер виступає з цілою лютостію против своїх противників. Недавно тому казав він задержати богато заграничних кораблів і нарушуючи право межинародне казав переводити на них ревізію. Губернатор Тринідаду робив представленя своєму правительству і вказував на найвисшу потребу виступленя против Кастра. Тимчасом адмірал німецької ескадри з прускою бадьорностію прийняв ся за насильні кроки. Зажадав до кількох годни випущеня арештованих Европейців, а коли не дали єму відповіді до сего часу, розпочав бомбардувати столицю Венецуелі Каракас. В пристани, разом з англійскою ескадрою, заняв цілу венецуельську флоту — кілька ванцирників — і затопив їх. Кастро випустив Европейців з вязниці і не реагував зовсім на оружні кроки европейскої флоти. Се різьке виступленє Німців та Англіяців виправді вельми збурило опінію в Сполучених Державах, але що оно мало свої оправдуючі причини, то вешнітонське правительство підняло ся посередництва, яке має звести цілу крамолу перед мировий суд.

Македонська справа грозить так само поважнішими конфліктами. Вічне отяганє ся Туреччини з реформами виглядає мов на те, щоби она зискала час та нагоду до цілковитого винищення огнем та мечем християньского населеня в глибині своїх европейських провінцій. Підчас коли в Царгороді треває дальше виміна

преріжних нот та комунікатів, на Балкані кров
ле ся потоками. Се стало причиною, що амба-
сатори в Царгороді зробили дуже поважне пред-
ставлене Порті, а російський міністер загранич-
них справ гр. Лямбедорф, вибирає ся в подорож
до Софі і Білгороду, а відтак приїде до Відня,
де забавить кілька днів, а то в цілі конферен-
цій з гр. Голуховским в справі відносин на бал-
каньським півострові.

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. Патація;
рим.-кат. Томи. — В понеділок: руско-кат.
Неспор. Зачагіє Пр. Вогор.; рим.-кат. Зенона. — Ві-
вторник: руско-кат. Мина; рим.-кат. Вікторія.
— В середу: руско-кат. Данила стовпника;
рим. кат. Адама і Еви.

— Ч. 275 «Руслана» з п'ятниці дня 6(19) груд-
ня с. р. просимо справити на ч. 274.

— Всіх членів Рад повітозих просить руска
Бурса ремісничя і промислова у Львові, аби зво-
лили допильнувати і поперти просьбу Бурси о
запомогу вислану до всіх Рад повітових східної
Галичини. Дотепер завдяки патріотичним одини-
цям уділили слідуєчі Ради нашій Бурсі підмогу:
Теребовля, Стар. Самбір, Богородчани, Рудки,
Золочів, Турка, Надвірна, Коломия і Перемишляни.
Богато отже Рад повтових не полагодили
нашої просьби і тому пригадуємо ту справу на
шим патріотичним членам Рад, аби з грошей
складаних рускими хлопцями могла і наша Бурса
дістати підмогу. За раду товариства: *Осип Кузь-
мич*, секретар.

— Задля якоїсь там діточої пустоти, що хлоп-
ці кидали ся на улици сьвіжим снігом, та мали
при тім поцілити кількох «маститих кацапів»,
що сьпішили до «Народного Дому» на «право-
славного» св. Николая, накинула ся польська
праса на руску гімназіяльну молодіж, а *Słowo*
polskie навіть скомпонувало безлічну байочку,
що гімназіясти вивалили двері, вдерли ся до
салі та там обкидали «дрібних дітей і безоборон-
них жінок» сніговими кулями! Брр... аж
страшно! Вправді зареєстровано дійсно телефо-
нічно поліцію, але в сїм була лише московська
злоба, що «маститий», доставши раз в потилицю
сніговою «пулею», побіг просто до телефону з
покликом: *Polizei!* За такий неоправданий, аро-
ганський алярм повинна була властиво поліція
потягнути до відвічальности телефонуючого мо-
скаля. Але як можна сега ждати від львівської
поліції, коли і польській прасі привиджують ся
тепер всюда гайдамаккі тини, які она хоче про-
гнати від себе краковьяком: «Поляк, Москаль —
два братанкі...»

— 3 «Академічної Громади» у Львові. На о-
снові §. 26. статута і регуляміну Виділ вибрав
на час сьвяткових ферій (від 16. грудня 1902.
до 16. січня 1902.) для заряджування Товариства
комісію, в котрій склад входять: Марисюк
Франц, Чайківський Павло, Гуль Теодор і Да-
ниш Никифор. Заступати Товариство на той час
мають: Марисюк Франц і Гуль Теодор і до них
належить звертати ся у всіх справах.

— Депутация руских послів, зложена з пп.
Барвінського, Романчука і Короля, була в сере-
ду у міністра Гартля в справі остатних подій
на львівським університеті в часі імаутрикуляції.
Міністер візав телеграфічно університетський
сенат о телеграфічне справоздане. В четвер я-
вила ся у мін. Гартля другий раз та сама де-
путация, але він заявив, що не одержав ще зі
Львова відповіди.

— «Народна пісня в Австрії». Товариство «Die
Universal Edition Actiengesellschaft in Wien,
Maximilianstrasse Nr. 11» задумує видати твір
о великаньських розмірах п. з. «Das Volkslied in
Oesterreich», де будуть поміщені перлини наро-
дних пісень wraz з нотами всіх австрійських на-
родів в такій формі і таким обемі, як доси еще
не було. Яко матеріял до сего діла треба над-
силати іно що в друку *Вийшовші* видання, даль-
ше манускрипти недрукованих еще пісень і о-
кремі на сю ціль виготовлені збірники з наро-
дних уст і відписи з архівів музикальних. Кошти
виготовленя таких матеріялів повертає на жа-
дане товариство. Товариство буде поміщати ори-
гінальні тексти wraz з добрим перекладами.
Тою так важною справою заінтересувалось та-
кож міністерство просьвіти і обіжником з дня
23. червня 1902, ч. 20526. приказано своїм під-
чиненим силам прийти в поміч товариству. Наші
музика повинні постарати ся, щоби наша руско-
українська народна пісня, найкрасша може зі
всіх інших австрійських людських пісень, була
там гідно заступлена.

— Запомоги для бурз. Краєвий виділ в поро-
зумію з краєвою радою шкільною уділив з
квоти 10.000 корон, призначеної соймом на
запомоги для бурз: руским бурсам: в Дро-
гобичи 200 корон, Руского Тов-а пед. в Ста-
ниславіві 300 К, в Коломії 200 К, ім. св. Нико-
лая у Львові 470 К, в Тернополі 600 К, в Новім

Саччи 470 К, в Березанях 200 К, в Перемишлі
600 К, в Ярославі 150 К, в Самборі, 200 К; ра-
зом 3.700 К; а польським бурсам 5.610 К.

— Із «Станиславівського Бояна». Вже появил-
ся VII. випуск видавництва музичного «Стани-
славівського Бояна». І містить «IV-ту коломиюку»
на фортеп'я, укладу ц. к. проф. музики Анто́на
Кужелі; — ціна одного примірника 60 сот. —
Наше видавництво розвивало би ся троха ліп-
ше если би загал сьпіво- і музиколюбних Ру-
синів більше его пошпирав. Та на жаль так не є.
Крім невеличкого числа передплатників огра-
ничати ся мусимо на розиродаж наших видань
в дорозі комісовій за посередництвом кияга-
рень, та прихильних видавництву приватних о-
сіб. Наші «Бояни» застрайкували, а если котрий
замовить дещо, то «по одному примірникові!»

— До страйку пристали також наші композито-
ри. Вже кілька разів просилисьмо на сїм міс-
ці наших П. Т. Композиторів о надсилане на
шому видавництву своїх творів — особливо
хоральних, — тай годі! — Позасилано нам мно-
го коломиюк на фортеп'я, а крім того дещо
сольового на сьпів, але хору годі допросити ся,
хоч як-раз брак нам новітних а добрих хораль-
них композицій. То ж пускаємо в сьвіт VII. ви-
пуск нашого видавництва музичного, відклику-
ємо ся до загалу Всіх музикальних та музиці
та сьпівови прихильних Русинів, щоби видавни-
цтво музичне «Станиславівського Бояна» попира-
ли і по змозі старали ся розширювати, — а
всіх П. Т. руско-українських Композиторів про-
симо о ласкаве надсилане нам своїх — передо-
всім хоральних творів — а радо і з вдячно-
стю зукиткуємо їх. — *Денис Січинський, Евг.
Якубович*.

— Аптекарий страйк скінчив ся вчора. О 4.
год. пополудня всі магістри станули до праці,
бо між ними а властителями аптек прийшло до
згоди. Аптекари прийняли всі жадані страйкую-
чих. Між точками угоди замітійші отсі: Апти-
карі мають: прийняти всіх занятих у них перед
страйком фармацевтів, та аж 15. лютого 1902.
могуть їм виповісти місце; мають платити до
каси товариства аптекярів найвише по 24 К
місячно за кожного свого сотрудника на рік
фармацевтів; платити сотрудникам місячно від
160 до 230 К після літ служби та що року да-
вати по 14 днів відпустки кождому фармацев-
тові.

— Кождий Русин-патріот повинен належати до
Руского Товариства педагогічного. Хто є вже
его членом, не повинен залагати з вкладками,
а хто залагає, повинен їх врівняти як найкор-
ше. Гроші треба висилати на адресу касиєра
тов-а, Львів, ул. Кальюновича ч. 7.

— Краєвий бюджет на 1903. рік, ухвалений на
онодній сесії краєвого ваділу, представляє ся
ось як: Прелімінована квота видатків вносьть
загалом 23,881,538 К, а доходи власні вносьть
9,158,637 К, с. є о 306,629 К більше як минуло-
го року. Недобір в квоті 14,722,901 К має ся по-
крити додатками до безпосередних податків. Кр.
виділ вносьть, аби додатки побира о в 1903. р.,
в такій висоті як в 1902. р. З додатків прелімі-
нує кр. виділ дохід в квоті 14,269,346 К, с. є о
305,008 К більше як в 1902. році. Доходи власні
і краєві додатки дають разом квоту 22,427,983
К, а що преліміновані видатки вносьть 23,881,538
К, то недобір буде вносити лише 453,555 К,
який після внесеня кр. виділу має ся покрити
позичкою з власних фондів.

Поодинокі позиції бюджету представляють
ся так:

- Видатки:
I. Репрезентация краю: 244.572 К; тільки, що
минулого року.
II. Заряд: 753.374 К; більше о 1447 К.
III. Санітарні справи: 2,816.217; + 36.922 К.
IV. Добродійність: 61.723 К; — 16.325 К.
V. Просьвіта: 9,041.609 К; + 1,233.871 К.
VI. Історичні пам'ятники: 85.146 К; + 6.448 К.
VII. Публичне безпеченство: 588.490К; +15.000К.
VIII. Комунікації: 3,483.534 К; + 24.046 К.
IX. Водні будови і меліорації: 1,654.431 К; +
95.228 К.
X. Рільництво: 1,355,624 К; — 62.653 К.
XI. Гірничі справи: 53.111 К; + 20.323 К.
XII. Промисл і рукотвори: 464.666 К; — 40.758 К.
XIII. Краєві довги: 2,880.928 К; — 58.637 К.
XIV. Ріжні: 398.124 К; — 58.638 К.

- Власні приходи:
I. Заряд: 70.425 К; + 2.937 К.
II. Санітарні справи: 142.931 К; — 18.564 К.
III. Історичні пам'ятники: 450 К; як попередного
року.
IV. Публичне безпеченство: 220.878 К; +199 К.
V. Комунікації: 589.647 К; + 10.821 К.
VI. Водні будови і меліорації: 27.813 К; +2.306 К.
VII. Рільництво: 434.111 К; + 52.586 К.
VIII. Гірничі: 9000 К; як попередного року.
IX. Промисл і рукотвори: 4.180 К; — 940 К.
X. Краєві довги: 27.002 К; + 200 К.
XI. Ріжні: 1,138 588 К; — 34.811 К.
XII. Дохід з консумційних оплат: 6,315.090 К;
+ 113.370 К.
XIII. Решта з рахунків з минулих літ: 178.522 К;
+ 178.522 К.

— 3 державної ради. На посліднім засіданю,

в четвер, по відчитаню довгого ряду інтерполя-
цій та внесенє, відповідали президент міністрів
і міністер торгівлі на давнійші інтерпелляції, а
відтак прийнято в поіменнім голосованю §. 12.
закона про речинцеву торгівлю абі-
жем, в редакції палати панів, — а тим самим
цілий закон став ухвалений.

Відтак палата в дорозі наглости занимала
ся внесенєм що до елементарних не-
щастє та приняла у всіх трех читанях закон
про зниженє соли для худоби.

Вкінці президент відчитав письмо пресеса
кабінету, відрочуюче засіданя палати
і желанєм веселих Сьвят та Нового року зам-
кнув засіданє.

Палата відбула від часу 16. вересня с. р.
в теперішній осінній сесії 33 засідань. В сїм
часі внесено 25 правительственных внесенє, 104
наглих внесенє, 155 предложєнь за запомоги, 98
всіляких інших предложєнь, 768 інтерпелляцій по
618 петицій. Діяльність палати обичла полаго-
дженя ось яких законів: Трех правительственных
предложєнь що-до продажі державної власно-
сті, правительственні предложєня що-до увіль-
неня від належитостий при водопровадах Фе-
ліксдорф-Мавер, що-до податку від домового
чиншу в Трисеті, що-до запомог потерпівшим
та зниженя ціни соли, та проєкти законів про
речинцеву торгівлю і похатництво. Палата по-
лагодила дальше внесеня та петиції що-д
елементарних нещастє. Дальше занимала ся ось
якими наглими внесенями: знесенє петикально-
сти пос. д-ра Шалька, віденські вибори до кра-
євого сойму, афера пос. Люпу, руско-україн-
ський університет, язикові відносини в Шлеаку,
безробітє в Празі, хліборобський страйк у схід-
ній Галичині, платня військових лікарів, уживанє
мови на чеських локальних зеланіцях, краєві
вибори в Фаворітен, платня учителів та пода-
ток від пива в Чехах, реформи в шинкарськім
та гостинничім заводі, вкладкові книжочки за-
даткових кас, внесенє на нагаїю пос. Бергерова
та дебата над заявами президента міністрів з
16. вересня.

— Новий міністер війни. N. Fr. Presse доносить,
що цсар прийняв димісію міністра війни бар.
Кріггamera і дав єму на памятку свій портрет
з відлучним письмом Генерал поручник Шнайх
заступник міністра війни має стати командантом
корпусу в Йосифштаді. Міністром війни став
іменований генерал-поручник Генрих Пітрайх. —
Новий міністер родив ся в 1841. р. в Люблянї
яко син радника апелляції. Крім висших війсь-
кових студій має мін. Пітрайх спорий засіб фа-
хово-практичних відомостей, яко довголітній за-
ступник шефа генерального штабу.

— Буковинський сойм — ях доносить Die Zeit
— не буде скликаний, а се тому, бо крєве пра-
вительство боїть ся конфлікту з буковинськими
Русинами. Теперішній президент Буковини бар.
Бургиньон має небавом подати ся до димісії.

— Аванс директорів. Цсар надав VI класу
рангі директорам: Едвардові Харкевичеві рускої
гімназії у Львові, Мах. Рембачові реальної шко-
ли в Тернополі, Йос. Скупнівчичеві I гімназії
в Коломії, Том. Солтєсові III гімн. в Кракові,
др. Фр. Томашевскому в Самборі, Йос. Вуйцікові
дир. гімн. в Ярославі.

— Іменованя. Міністерство торгівлі іменовало
рахункових асистентів: Алекс. Вайновского, Вол.
Старжевского, Йос. Піотровского рахунковими
офіціалами, а рах. практикантів Ів. Тишевского,
Вол. Олійника, К. Ординського і Вол. Галин-
ского рах. асистентами для служби при рахун-
ковім відділі дирекції почт і тел. у Львові.

— Філософічна анкета. Вчора зібрала ся у
Львові на перше засіданє анкета скликана кр.
радою шкільною в справі науки пропедевтики
філософії в середних школах. Між членами ан-
кети є два Русини: проф. др. Сабат зі Стани-
славова і проф. др. Мандибур зі Львова. Рефе-
рент др. Майхрович предложив порядок нарад
в осьих точках: 1) Чи нинішній порядок ученя
льоґіки і психолоґії має на дальше остати, чи
належить учити психолоґії в VII кл., а льоґіки
в VIII кл. 2) Яким чином можна би в найко-
ротішій часі прийти до добрих підручників для
науки пропедевтики філософії? 3) Як пригото-
вити кваліфікованих учителів до сих предметів?
4) Яких средств ужити, аби ся наука була
успішна? — В справі приготовления учителів для
сеї науки референт предкладає: 1) Заохоти сту-
дентів університету до студій строгої філосо-
фії, надаючи їм стипендії. 2) В філософічних
семинарах належало би присьвятити більше ча-
су на методику научаня філософії в середних
школах. 3) Годило би ся видати методику сих
наук. 4) Аби учителям філософії дати нагоду
дальшого обрасованя, треба би устроїти вака-
ційні курси на обох краєвих університетах. 5)
Годило би ся здібнійших учителів висилати на
студії за границю.

— Зміна директора гіпотечного Банку у Львові.
Дотеперішній директор сего банку п. Маврикий
Лазарус з огляду на старість, бо числить вже
72 літ жита, виїс просьбу о перенесенє его в
стан суночинку. Надзираюча рада старала ся
наклонити его до цофнена просьби. Коли однак

п. Лязарус не відступив від свого наміру, надзир. рада прийняла його резигнацію і вислала до него письмо, в яким словами найгорячішого призна- ня висказує йому подяку за його дотеперішню 35- літню діяльність в Банку. Новим директором гіпотечного Банку надзир. рада іменувала п. Бо- леслава Беляньського, а заступником директора дотеперішнього начальника векселевого відділу п. Вільгельма Секлера. З огляду на широку діяль- ність гіп. Банку і його філій та експозитур, над- зираюча рада полагодила на найближчих засіда- ннях справу організації сего Банку.

— **Графа Генриха Едм. Потоцного** засуджено у Відні на 2 місяці звичайного арешту за об- манство, якого допустив ся в Будапешті на шкоду двох польських емігрантів. Від інших за- митів обманства увільнив его суд присяжних.

— **Новий орган гакатистичний**, як догадуємося з заголовка буде виходити від 1. січня 1903. р. в Станиславові що середі і суботи. Назва его буде така: „Goniec kresowy, pismo dla wszyst- kich, poświęcone sprawom G. licyi wschodniej“.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

В урядовій „Газеті Львівській“ заміщено о- голошене в справі обсади посади лікаря залізнич- ного в Лавочнім з речинцем до 15. січня 1903.

— **Гумористичний кутик з „Комаря“.**

Картина будучности в „Новой Польщі“. А: Чим сян пан трудїть? — Б: Крадзежон глосуф і дефравдацион в касах! — А: За концесїон? — Б: Натуральне!

В школі. Учитель: переведїть менї, діти, на польське: „Не бийте звїрат!“ — Один з ліших учеників (по довгїм намисленю): Nie bądź wa- gnat!...

— **Помер:** В Кучурові на Буковині протопр- евитер і парох о. Нестор Воробкевич в 64. році життя.

Наука, штука, література.

„Львівська Фільгармонія“ дала нагоду своему діригентови, п. Мельцерови, виступити перед ширшою публікою з своїм концертом компози- торским. Програма складалась з двох концертів фортепянових (E-moll і C-moll) з супроводом оркестри: з двох композицій чисто-фортепено- вих (варіяції на тему Монюшка „Козака“ і фантазїї на тему „Старого капраля“), з одной композиції чисто оркестральної з поля т. зв. „програмової музики“ і з одной пісні з супро- водом оркестри до слів Виспяньського. Сама ріж- нодність програми свідчить ясно, що п. Мель- цер трудить ся не на однім полі музичної твор- чости, а рад би у всіх напрямках виявити свій

композиторський талант. Що п. Мельцер посїдає композиторський і то „визначний“ талант, о тім не сумніваємо ся ні на хвилинку. Сьмо також певні того, що его творчість музична не обме- жить ся ва тих композиціях, які мали ми на- году почути на сїм концертї. П. Мельцер посїдає інвенцію, повне музичне образіванє і знанє му- зичної літератури, як класичної так і т. зв. мо- дерністичної і певно зуміє розріжнити здорове зерно, посїяне генїальними поетами музичними від так званої „роботи“ музичної, котру Вагнер назвав коротко але ядерно: „Kapellmeister-Mu- sik“, т. є. музики, о котрій не можна сказати, що она є „лиха“, але котра в більшій мірі дбає про зверхню форму, а менше про стійність са- мого-ж ядра музичного, про саму мысль, про- вяляючи ся в темі музичній, в благородности і поетичнім полетї інвенції самої. Сьмо також певні, судячи по другій часті концерту E-moll п. Мельцера, що композитор зуміє внести в свої композиції і славянські мотиви, дуже вдячні для артистичної розвідки, бо повні мелодїї і то не чужої. В яким напрямі розвине п. Мельцер свій талант, не сьміємо пересуджувати. По вра- жіню, яке віднесли ми з першого концерту, ска- жемо, що п. Мельцер має нахил до драмати- чної музики. Підставу до того маємо, почувши однуку пісню на тім концертї, відсьвітану п-ною Рожківною, до слів Виспяньського: „Na zawsze dla mnie szczęście zmarło“, котрої уклад і оркестральний кольорит викликав в нас згада- не пересвідчене. Посеред нинїшної „субктив- ности“ композиторів був би се дуже вірадный прояв, наколи би п. Мельцер як раз зужив свій визначний талант на поле драматичної музики, що малює характери і типи такими, якими они суть, а не в одностороннім, субктивнім видї і понятю композитора, з закраскою ліризму. А якби нам вільно було просити талановитого композитора о дрібницю, то просьба наша була би коротка, іменно така, щоби п. Мельцер за- липив невдячне поле „програмової музики“. Му- зика повинна служити собі. Сеж штука для се- бе. Одноцільні чувства, одноцільний настрої ду- ши музика змалює. Сегож доконав Бетговен в своїй „ероїці“, Чайківський в своїй симфонїі pathetique, Гріг в своїй „Peer Gynt“. Але до ілюстрації невразних, роздроблених, полома- них, хвилевих лише чувств, чи то дитини, чи молодця, чи розчарованого старця — що все мали ми відчути в симфонїі п. Мельцера — не

надає ся музика, так як же в силї она змалю- вати нам природу ані в весняній ані в осінній красї, бож краски тонів до сего за слабі. Се вже порішена kwestія, а які би не були ще проби на полі т. зв. „програмової музики“, всі они випадуть так, як „Дон Кішот“ Кінцля.

Н. В.

Телеграми.

Відень, 20. грудня. З нагоди імяня царя Миколи відбув ся вчера у цїсаря в Шенбрунї галевий обїд, підчас котрого цїсар вїсе тост в честь царя.

Царгород, 20. грудня. Порга вислана ноту до європейских держав і в нїй звалює на Бол- гарїю вину за неспокій в Македонїї. Вкінци просить держави, аби в тім напрямї зробили представленє в Софїї.

Льондон, 20. грудня. З Вїлльмштаду доно- сять, що проти президента Венецуелї, Кастра, настав в краю бунт. Повстанці доходять до Ва- ленції. Населенє столичного міста Каракас до- магає ся уступленя през. Кастра.

300 визначних торговельників і фїнансїстів венецуельских вручило през. Кастрови мемо- риал, в яким заявляють своє обуренє задля по- веденя Англії і Німеччини, але просять прези- дента, аби він з огляду, що Венецуела не може вести війни, подбав о мирове рішенє справи.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна
Найславнїйша програма!
від 1. до 16. грудня 1902.

При співучастї військової музики 30. п. п.

1) Увертура Реклямограф. 2) Gizela Konrady, тирольська співачка. 3) Ernesto Felden, блиска- вичний трансформатор. 4) Hohenfels, польська співачка. 5) George Jackson, мурин-екцентрик. 6) Дружина Александров, українські співачки і танцюристи. 7) Оркестра 8) Арабска дружина Hadji Mohamed. 9. La belle et Celebre Heliosa Tit- comb, зі своїм тансером Стефаном Moscagno, полуднево-американська співачка і тансерка. 10) Григорий Hartman, ілюзїонїст. 11) Американський біоскоп, Алї Баба і 40 опришків. 12) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике предста- вленє. В недїлю і свята два представленя. Що итнїці High-Life представленє. Білети вчаснї- ле можна замовляти і пабути в конторї Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годнї				відходить о годнї			
6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6:25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова		1 55	6:30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:50	з	Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		2:09	6:43	"	дв. Підзамче
7:45	з	Янова		6:35	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина
8:00	"	" на дв. головний		2:55	9:00	до	Лавочного, Хирова, Калуша
8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:15	до	Янова	
8:15	з	Сокала, Гали рускої		9:30	до	Беляця, Сокала, Любачова	
8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина		10:30	до	Чернівців, Потутор	
10:25	з	Ришова, Любачова		10:40	до	Тернополя, Потутор, дв. Підз.	
11:55	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)		2:40	10:57	"	дв. гол.
1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		1:25	до	Янова " від 1. мая до 15. вересня в не- дїлю і свята	
1:23	з	Янова		2:15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня в недїлі і свята	
2:20	з	Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.		3:05	до	Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
2:35	"	" на дв. голов.		3:15	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		3:26	до	Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.	
4:40	з	Самбора, Стрия, Сколього (1/5-30.9)		3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова	
5:11	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.					
5:35	"	" на дв. голов.					
5:40	з	Чернівців, Іцкан					
1:45	з	Кракова					
5:50							
Нїч				Нїч			
6:00	з	Сокала, Беляця і Любачова		12:45	6:10	до	Станиславова, Жидачева
8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
9:20	з	Чернівців, Букарешту		6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)		7:10	до	Сокала і Гали рускої	
8:40	з	Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Розвадова		8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	
2:31	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		8:25	до	Перемїшля	
10:03	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. "		9:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець,	
10:02	з	" на дв. голов.		9:20	"	дв. Підзамче	
10:20	"	" на дв. голов.		10:05	до	Янова " від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
10:50	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		10:30	до	Іцкан, Чорткова	
3:14	з	Тернополя, Грималова на дв. Підзамче		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги	
8:35	"	" на дворець головний		11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний	
				11:32	"	дв. Підзамче	
				4:15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора	
				5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно європейский ріжнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краєцких ч.

5.) удїляє поясненє в справах залізничних, продає білети всьмого рода і розклада їади.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до пере- хованя папери вартїстїї і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річ- но, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужит- ку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може свої май- но або важні документи.

Під тїм виглядом поробив Банк гіпотечний як найдодїднїйш зарядженя. Прїписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у від- ділі депозитовий.